

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

Nujna potreba zvišanja plač učiteljstvu.

Iz našega materialnega stališča, oziraje se na bodoči uradniški zakon, pogršam nekaj, kar je bistveno za izboljšanje našega gmotnega stanja in kar nas dviga med najvažnejše stanovce. Tudi »Narodna Prosveta« ni poudarila tega, kar je pa zelo važno.

Naše delo ni sistematično, bodisi v šoli ali izven nje.

Uspeh tega dela zavisi od naobrazbe, ki si jo mora vsak sam pridobiti. V šolski dobi je bil vsak izmed nas kolikor toliko nezrel, pa tudi kam s tvarino, ki jo je bilo že itak preveč. Če bi si vso potrebno tvarino tudi prisvojili, bi bila ta že danes nepopolna, ker čas hiti, z njim pa tudi vse, kar je razvitku podvrženega. Razvoju pa sledimo in napredujemo le, če si moremo nabavljati pripomočke — knjige. To je bil tudi eden glavnih razlogov, da so dosegli profesorji izjemno stališče.

Ali ni nam knjiga ravno tako potrebna kot njim? Ali ni nam ravno tako potrebno poznavanje vzgojstva, ne samo pri nas, temveč tudi drugod? Brez tega, pa naj bodo razne odredbe še tako dobre in umestne, je napredek naroda nemogoče! Ogromna večina naroda izhaja iz naših rok v življenje. Nihče ne bo ovrgel važnosti ljudskošolskega učiteljstva, predvsem kmetskega, katerega važnost je poudaril Bismarck z besedami: »Der Volksschullehrer hat gesiegt.« To delo za narod je napravil učitelj iz ljubezni do naroda in to mu je bilo mogoče le, ker je bil materialno neodvisen. Kje naj najde sedaj učitelj čas za poglobljanje, če se mora boriti, da prisluži s postranskim delom otrokom kruh in kje naj dobi poleg tega še denar za knjige? Ekskurzije prirejajo dandanes le posamezniki. Se ti se morajo zadovoljiti in si potem pritrjavati, da odplačujejo dolgove.

Vedno pozabljamo, da smo kmetski narod. Pri nas se razvijajo kmetijsko-nadaljevalne šole. Ali bo mogoče njih pravi razvitek in napredek, če učiteljstvo ne bo poznalo njihovega ustroja in razvoja v vseh naprednih državah. Potrebna je pa tudi poglobitev v življenje, v stremenje teh držav. Danes nas nadkriljuje avstrijski učitelj. Samo pogledmo pa tudi učiteljski materialni položaj v teh državah. Isto je po drugih evropskih državah. Kjer je dobro plačan učitelj, je napredek, in izdani denar je stokrat bolj dobičkanosno naložen kot v vseh bankah in v nepriznanih podjetjih.

Če hoče, in da mu je učitelj sodelovati pri gospodarskih ustanovah, rabi zopet denar. Če hoče delovati za napredek sadjarstva, razven živinoreje, najvažnejše panoge pri nas, rabi zopet knjige. Učitelj, ki deluje na kmetih, se mora zanimati za napredek kmetijstva in vrtnarstva, potrebne so zopet knjige in revije. In kje vzeti denar?

Biti mora pri vseh mogočih prepotrebni družtvih, pogosto kot duša društva, zopet je potreben denar.

Kjer se deluje brezplačno, tam je povsod potreben učitelj in se tudi povsod smatra, da je le on za brezplačno delo tu. Žrtvovati se pa more le, če mu to omogoči njegovo materialno stanje.

Kje naj dobi denar za knjige, ki jih rabi za samožibrazbo in od te imata samo narod in država dobiček?

Dokler sem bil še samec, je še šlo 300 Din sem dal mesečno za knjige, revije in časopise. Znanstvene knjige iz inozemstva so prepotrebne in niso poceni. Danes so knjige luksuz, kar potrabimo vso svojo plačo za prehrano in obleko. Kdor more, se ubija z instrukcijami. Na znanstvena potovanja pa jih more oditi le par, ki imajo srečo, da dobijo kako podporo; vsi ostali pa, če ne marajo dolga, pa morajo sedeti doma.

Se en razlog je, da se tudi nam prizna primerno plačilo za naše delo, enako kot pro-

esorjem. Do osem let hodi dijak k njim. Če je še tako dobra šola in dijakova volja in glava, bodo absolutni prisiljeni, da se lotijo knjig; torej tudi absolvirani učiteljskišniki. Razen teh in duhovnikov ne pride nihče v stalen kontakt z ljudstvom. Nihče drug ne bo mogel dvigniti najširših plasti naroda. Če bodo ti mladi učitelji slabo plačani, kje naj dobijo denar za knjige in veselje do dela. Od začetka je pa odvisna vsa nadaljnja pot v njihovem življenju in napredek dela za narod, med katerim delujejo.

Poglejmo malo po svetu. Kateri narodi plačujejo učitelje dobro in kako je tam? Poglejmo pa tudi, kaj je učitelj pri kulturno najvišje stoječih narodih in kakšen ugled ima, pa bomo brez vseh drugih argumentov uvideli važnost tega vprašanja ne samo za nas same, ampak za one, za katere smo poklicani, da jim pomagamo k napredku in večjem blagostanju.

Ivo Hrovat.

Vlada podčrtava odločni nacionalni pravec državne politike, ki zadeva tudi šolstvo in učiteljstvo.

Na seji ministrskega sveta dne 4. julija t. l. je ministrski svet odobril smernice državne nacionalne politike, ki zadevajo tudi učiteljstvo, kot državne uradnike in šolstvo in ki se glase:

Državni in nacionalni program je določen novemu režimu z dvema zgodovinskima činoma Nj. Vel. kralja, ki tvorita osnovo državnega in nacionalnega življenja in razvoja kraljevine Jugoslavije. To sta:

Manifest o sistiranju ustave.

1. Manifest z dne 6. januarja 1929., ki se mora vzeti v celoti in po motivih in po težnjah. Noben del tega manifesta se ne more izvajati tako, da bi se drugi del opustil. V njem je izrečena zadnja beseda o starem sistemu uprave. Starega ne moremo in nočemo več, iščemo nove metode in krčimo nova pota.

Ustanovitev kraljevine Jugoslavije.

2. Zakon z dne 3. oktobra 1929. Etnični in etični sistem našega zgodovinskega in nacionalnega razvoja je definitivno določen z imenom kraljevine, ki je bilo navdušeno sprejeto od vsega našega naroda. Administrativna razdelitev kraljevine na banovine je presekala za vedno zgodovinske meje, te ovire nacionalnega formiranja in razvoja ter ustvarila banovine, močne in za življenje usposobljene upravne in gospodarske edince. S tem zakonom je postavljeno absolutno načelo: eden narod, ena nacionalna zavest. Spoštovanje plemenskih imen in tradicij je vsem vzvišeno, ima pa vedno služiti razvoju nacionalne sinteze in edinstva. Plemenske zastave naj v pieteti pripadajo prošlosti, nacionalna bodočnost pa hoče samo jugoslovensko nacionalno trobojnico.

Ukinitev političnih strank in političnega strankarstva.

Na osnovi teh dveh činov in znane zgodovinske izjave Nj. Vel. kralja, ki je v idejni in organski zvezi z njima izhajajo imperativno naslednji sklepi in direktive dela kraljevske vlade, čije delo mora biti jasno določeno in homogeno v pojmovanju poedinih glavnih vprašanj ter čvrsto in sigurno v konsekvencnosti izvajanja vladne politike in akcije.

Osnovno načelo sedanjega režima izključuje politične stranke in sodelovanje njihovih predstavnikov v državni upravi, ker je neoporečno dejstvo, da je znano delovanje političnih strank spravilo v vprašanje ne samo življenske in gospodarske interese naroda in države ter vsakega posameznika, marveč tudi resno ogrožalo državno in narodno edinstvo. S takim delom so politične stranke izgubile pravico do obstoja. One ne obstojajo več in se s svojimi strankarskimi cilji ne morejo nikdar več povrniti.

Pravec ministrom.

Predsednik kraljevske vlade je osredotočil delo vseh ministrov in skrbi za sistematično izvrševanje državnega programa. Njegova pravica in dolžnost je, da se zavzema za to, da vsi ministri upravljajo svoje resore po izdanih navodilih in v medsebojnem skladu. Nj. Vel. kralj po svoji uvidevnosti in po svojem zaupanju imenuje ministre kot šefe posameznih panog državne uprave. Ministri stopajo v vlado kot poedinci, ne pa kot strankarski ljudje, ali pa kot predstavniki kake plemenske, verske ali politične skupine. Ministri upravljajo svoje resore in izvršujejo stavljen jim naloge, ravnajoč se pri tem iz-

ključno po interesih nacionalne in državne celine in zavedajoč se, da mora biti zakon enak za vse in da se interesi posameznikov, pokraj in plemen morajo podrediti interesom celine.

Dolžnosti državnega uradništva in zahteve vlade.

V tem cilju so ministri dolžni skrbeti za to, da se njim podrejeni državni organi niti v službi niti v privatnem življenju ne pregreše proti svoji javni funkciji ter da iskreno in vdano stoje v službi jugoslovenske misli, državne ureditve in sedanjega reda.

Zaradi čim boljše in cenejše uprave se mora gledati na racionalizacijo in na ekspeditivnost administracije potom dekoncentracije. Posebno pozornost se mora posvečati izbiri in napredovanju uradništva, ki mora biti popolnoma vdano interesom nacionalne in državne celine. Postavlja se kot kategorična zahteva državne politike, da v državni in javni službi ni mesta za uradnike in funkcionarje, čijih službeno delo in držanje ni v skladu s temi načeli.

Uradniške stanovske organizacije.

Vse uradniške stanovske organizacije morajo prilagoditi svoje delovanje nacionalnim interesom in nositi jugoslovensko obseležje.

Verska naziranja in nameščanje uradništva.

Vera uradnika ne more biti ovira za njegovo imenovanje in funkcijo širom vse kraljevine.

Razdelitev države na banovine.

Administrativna razdelitev na devet banovin je definitivna. Njegova administracija se mora popolnoma izvesti in razvijati, da bi se banovine čim prej in čim bolj usposobile kot upravne in gospodarske edince.

V skladu s postavljenimi načeli se od bankih svetov in njihovih članov pričakuje in zahteva, da bodo iskreni in vdani pomočniki jugoslovenske nacionalne in državne politike v banovinah poleg izvrševanja določenih jim dolžnosti.

Občinske samouprave.

Dokler sedanji sistem uprave v občinah še traja, je neobhodno potrebno izvršiti revizijo dela in osebne sestave vseh občinskih uprav, da bi čim bolj odgovarjale potrebam naroda in splošni državni politiki, kakor tudi zaradi priprav za moderen in primernejši sistem občinske uprave.

Zahteve vlade od šole in učiteljstva.

Od osnovne šole do univerze mora biti pouk izvajan strogo v jugoslovenskem nacionalnem duhu s spoštovanjem omladine do nacionalne zgodovine in kulture in njeno globoko vero v napredek in bodočnost Jugoslavije. Učno osebje mora v popolnosti odgovarjati po svojih sposobnostih in kvalifikacijah tem postavljenim nalogam.

LISTEK.

IVAN VOUK:

Ob sklepu prvega letnika „Našega roda“.

Sedem števil, 256 strani, mnogoštevilne ilustracije. Cena 1050 Din, 40000 izvodov. To bi bili zunanji, materialni znaki, ki mnogo povedo ali pa tudi nič. Kakor je pač človek, ki na stvar gleda.

Toda že ta suha dejstva morejo dobro hotete navdati z veseljem. Toliškega bogastva in za tako ceno ni še nihče poslal v slovensko janost. Čim večja pa je naklada lista, tem večja je moralna odgovornost uredništva. Ni vseeno, če pošlješ kako neumno ali celo kvarno stvar v svet v 1000 ali v 40000 izvodih. Zato je jasno, da se razumen in previden urednik zaveda svoje odgovornosti. In te velike odgovornosti se je zavedal tudi tov. Ribičič.

Ko je prevzel težko malogo urednika mladinskega lista, je prevzel obenem tudi organizacijo uprave, zakaj že takoj spočetka je računal na 20.000 izvodov. Uspeh pa je, kakor znano, daleč prekobil v pričakovanje.

Zdaj pa je treba odgovoriti na vprašanje, ali je list izpolnil tudi vsebinsko nade, ki jih je učiteljstvo stavilo nanj?

Kakor pri vsaki široko zasnovani stvari, so tudi tu mnenja različna in ni čudno. Tudi se je tovariš urednik dobro zavedal pregovorov, da vsem ni mogoče ustreči, in se gotovo ni ustrašil kritike, sicer bi ne bil prevzel težeke malogo urednika.

Po vsebini je list pester. Leposlovni sestavki, veda, zabavni sestavki, predel za »Ci-

cibanov rod«, otroški prispevki, vse to je so razmerno porazvrščeno na 256 straneh.

Pri presojevanju, ali je bil list dober ali ne, prihajata v poštev dva faktorja: otroci, katerim je list namenjen, in odrasli, ki se zanimajo za vzgojo. Dobro je torej zvedeti, kaj pravi mladina, a dobro je tudi poznati mnenje vzgojiteljev. Za mnenje mladine prejme uredništvo dragocene podatke od učiteljev, ki so po oni tabeli vprašali otroke, katere stvari so jim ugajale, katere manj, katere nič.

Vzgojitelj si vprašanje stavi nekoliko drugače. Ta se vpraša, ali je bila vsebina vzgojna, koristna in duhu časa primerna? To vprašanje je deloma sprožil tovariš Albert Žerjav v 44. številki letošnjega »Učiteljskega Tovariša«. Ker se z nekaterimi njegovimi izvajanjem ne strinjam, naj mi me zameri, ako povem na tem mestu svoje mnenje.

Nepotrebno se mi zdi vprašanje: ali bodi list umetniški ali pedagoški (bržkone misli tovariš Žerjav pri tem: vzgojen). Zame je stvar kaj preprosta. Mladinski list imej predvsem nalogo: 1. gojiti v mladini zmisel za vse, kar je lepo in dobro. 2. Mladinski list povzdiguje vrednost značajev. Šele na zadnjem mestu naj pride na vrsto koristnost.

Kdaj je list vzgojen? Če prinaša leposlovne sestavke resnično umetniške višine. Vsaka umetnina je obenem tudi vzgojna. Kar je lepo, ne more biti kvarno, zato je leposlovje tudi etično. Zatorej ne razumem tovariševe trditve, da je bil »Naš rod« preveč literaren in premalo pedagoško fundiran.

Tovariš Žerjav bi hotel imeti mladinski časopis ali žurnal namesto revijalnega lista, kakor ga on nazivlje. Izhajal naj bi dvakrat na mesec. V koliko temelji ta njegova želja na zahtevah učiteljstva, kakor on pravi, ne vem, vendar pa bi se dalo o tem vprašanju

razpravljati, dasi sem jaz osebno proti kakšnemu manj resnemu, samo za površno modernostjo hodečemu žurnalu.

Res je, da se je moral »Naš rod« ozirati na otroke različne starosti in je prinašal stvari, ki so pretežke za otroke nižje osnovne šole. Zato je tovariš urednik vstavil za najmlajše predel »Cicibanov rod«. Skušal je pač ugoditi vsem. Ker pa ni misliti, da bi izdajali v bodoče dva mladinska lista, enega za mlajše, drugega za starejše, zato si bo treba tudi za naprej tako pomagati.

Vključ množičnostim in obsežnim sestavkom leposlovne vsebine mi tov. Ribičič zanemarljivo realnih in drugih panog. Tako je bil »Naš rod« nekakšen univerzalen list, nekakšen »Das Buch für Alle« in v glavnem bo pač moral tudi tak ostati. Več ali manj so vsi mladinski listi tako urejevani, in kolikor poznam inozemske mladinske liste, ne dobiš mnogo med njimi takih, ki bi »Naš rod« presekali.

Za združitev »Našega roda« z Mladinsko Matico sem. Najboljša rešitev bi se mi zdela tale: 10 števil »Našega roda« in 4 knjige Mladinske Matice. Vsako četrletje naj bi izšla po ena knjiga. Kdor bi bil naročen trikrat zapored na »Naš rod«, prejme tudi knjigo Mladinske Matice istočasno s tretjo številko. Tako ni otrok primoran plačevati vseh 10 števil »Našega roda«, zato da prejme na koncu šolskega leta 4 knjige hkratu. Kako naj se oškoduje otrok, ki je prinesel denar samo dva ali tri, štiri mesece, nato pa zastane? Ta ne prejme nobene knjige Mladinske Matice, dasi je v naročini za »Naš rod« tudi del prispevka za Mladinsko Matico. To vprašanje je treba dobro pretehtati, sicer bo pri zbiranju naročnikov zmeda in pri otrocih nezadovoljnost. Vsi vemo, da je mnogo takih otrok, ki so kupili po eno, dve številki »Našega roda«, nato so zastali, pa

pozneje zopet kupili eno ali dve številki. Tako bo tudi v prihodnje in to bo treba uvaževati.

Združitev »Našega roda« in »Zvončeka«, ki jo tovariš Žerjav zahteva, se mi zdi nepotrebna. Kaj nam more »Zvonček« škodovati? »Zvonček« ima svojo tradicijo, svoje naročnike, in če izhaja z naročino, potem je znamenje, da je še vedno potreben. Saj imamo še »Vrtec« in »Angelčeka«. In vendar niso ti trije mladinski listi »Našemu rodu« nič škodovali. Konkurenca pa je po mojem mnenju tudi na tem polju zdrava. Čemu pa bi tudi devali vse pod en klobuk? Sicer pa je »Zvonček« zasebna lastnina in združitev, ki si jo tovariš Žerjav želi, ni odvisna samo od nas.

Končno naj se še dotaknem očitka, da je skavtizem v kmetskem mladinskem listu nepotreben. Kmet, da se giblje v naravi, in da je kmetski otrok že po naravi najboljši skavt. Tega mnenja nisem. Zakaj pa so školska in orlovska društva tudi na kmetih uspevala? In tudi Sokol kraljevine Jugoslavije bi bil pač slabotna institucija, če bi se ogradil samo na meščanstvo.

Skavtizem kakor telovadba sta tudi na kmetih potrebna. Saj vzgajata predvsem zmisel za zdravje in telesno negovanje. In to je baš na kmetih sila potrebna. Kaj pa vzgoja samozavesti in nacionalnega čuta? Boj proti alkoholu in razvratnosti? To so vendar krasne naloge skavtizma in danes tudi Sokola kraljevine Jugoslavije. Preko tega ne more mladinski list, ki je razširjen v 40.000 izvodih.

Povedal sem nekaj svojih misli o »Našem rodu«, želeč, da bi se še kdo oglašil in bi prišli do sklepov in rešitve, ki bodo v prospeh »Našega roda« in Mladinske Matice. Za dosedanje delo pa gre tovarišu Ribičiču polno priznanje in zahvala.

Uredimo pristop k Učiteljski gospodarski poslovalnici v Mariboru!

Sokol kraljevine Jugoslavije.

Z zakonom z dne 6. decembra 1929. je bil ustanovljen Sokol kraljevine Jugoslavije, ki mora s svojim integralnim nacionalnim značajem pokriti vse slične dosedanje plebemske in verske organizacije. Razvoj Sokolstva v širokih masah naroda, kjer ima Sokol svojo kulturno in prosvetno misijo, postaja del programa državne politike, ki se mora izvesti brez zastoja.

Verska enakopravnost in strpljivost.

Država je dolžna omogočiti priznanim veroizpovedim popolno moralno misijo in samostojen razvoj ter enakopravnost, da bi odgovarjale svojim visokim nalogam ter da bi se po svoji dolžnosti odzvale zaupanju in iskreno sodelovalu v nacionalnem življenju države, izogibajoč pa se vedno in povsod vsake politične akcije in političnega udejstvovanja v kateremkoli pogledu. Vsaka kulturna, humana in gospodarska akcija, v kolikor ni v državnih rokah, bo našla ob vsaki priliki pomoč s strani države, če ni naperjena proti državni politiki in jugoslovenski nacionalni misli.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Pevski tečaj, ki se bo vršil od 14. do 19. julija je strogo obvezen za vse. Začetek 14. t. m. ob 9. uri v Glasbeni Matici.

Odbor.

Iz Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.

— Novi odbor Zveze državnih nameščencev in upokojencev v Ljubljani. Na seji novoizvoljenega odbora Zveze, ki se je vršila dne 27. junija, se je odbor konstituiral takole: za načelnika je bil izvoljen soglasno in med obćim odobravanjem častni odbornik Zveze, višji davčni upravitelj v pok., gospod Makso Lilleg, za I. podnačelnika je bil prav tako soglasno izvoljen poverjenik UJU in referent prosvetnega oddelka kr. banske uprave g. Andrej Skulj, za II. podnačelnika pa g. profesor Slavko Raič. Za tajnika je bil z vzklikom izvoljen višji davčni kontrolor g. Joža Bekš, za blagajnika pa sreski tajnik g. Ignacij Rus, za njuna namestnika šolski ravnatelj g. Anton Fakin, oziroma vodja zemlj. knjige g. Fran Petrovič. — Načelstvo Zveze sestavljajo načelnik, oba podnačelnika, tajnik, blagajnik in urednik »Učiteljskega Tovariša in »Našega Glasa«.

„Naš rod.“

Vežani letniki so dogotovljeni in jih bomo te dni razposlali naročnikom. Ker se zanje ni prijavilo zadostno število reflektantov, se je cena vezavi nekoliko zvišala in stane posamezen letnik v polplatnu 22 Din (s poštnino 28 Din), v platnu 32 Din (s poštnino 38 Din). Naročnikom prilagamo položnice z označenim zneskom ter prosimo, da nam se pred pokrajinsko skupščino pošljejo denar, da bomo mogli urediti račune. Kdor je že vplačal list, mu na položnici odračunamo to vplačilo (10:50). Da se izognemo reklamacijam in nepotrebnim stroškom, ki bi si jih s tem nakopala uprava, pošljemo vezane letnike kot priporočeno pošiljko.

Mladinska Matica.

— Razpis književnih nagrad. Mladinska Matica razpisuje sledeče nagrade: 3000 dinarjev za izvršno povest umetniške in vzgojne vrednosti, primerno mladini po desetem letu. Povest naj bi bila zajeta iz sodobnega življenja ali pa iz naše zgodovine, naj bi imela zdravo, krepko jedro ter naj bi obsegala okrog šest tiskovnih pol formatov Mladinske Maticе (mala osmerka). — 2000 Din za najboljšo umetniško delo, slovstveno (3 do 4 tiskovne pole istega formata) ali slikarsko, primerno otrokom med šestim in desetim letom. Snov more biti oblikovana v prozi ali v verzih, je lahko resna ali šaljiva, vzeta iz življenja ali iz narodne pesmi, v tradiciji naših najboljših mladinskih umetnikov ali pa tudi popolnoma izvirna. Prvi pogoj: umetništvo. — 500 Din in 300 Din za dvoje izvršnih črtic, humoresk, pripovedk, pravljic ali poetisov v obsegu pol tiskovne pole. — 300 dinarjev za najboljšo izvršno pesem. Nagrada dela dobe tudi običajni honorar, kakor ga plačuje Mladinska Matica. Odbor si lasti pravico, da objavi v svojih publikacijah tudi nenagrajene prispevke za običajni honorar. Rokopise je predložiti pod geslom ali značko, s katero naj bo opremljena tudi zaprta kuverta, vsebujoča avtorjev naslov, in sicer do 1. decembra 1930. tajništvu Mladinske Maticе, Ljubljana, Franciškanska ulica 6, kamor naj se obračajo avtorji tudi za morebitna pojasnila.

Stanovska organizacija UJU iz društev:

Poročila:

+ SVETOLENARŠKO UČIT. DRUŠTVO je zborovalo petič dne 14. junija 1930. pri Sv. Lenartu v Slov. goricah.

Statistika: število učiteljstva v okraju 52, včlanjenih je 50 + 2 upokojenca, navzočih 25, t. j. 50%.

I. Situacijsko poročilo: Tov. podpredsednik Golež Fran pozdravi navzoče ter otvori zborovanje. Iskreno čestita dolgoletnemu in agilnemu predsedniku našega učiteljskega društva, ki je pred kratkim nastopil službo sreskega šolskega nadzornika v Murski Soboti.

V zbranih besedah se spominja umrlega tov. Kopiča, častnega člana svetolenarškega učiteljskega društva. Tovariši se dvignejo raz sedežev ter mu zakličejo trikratni »Slava«.

Dopisi se prečitajo in obravnavajo. Glede kuriva se apelira na šolske upravitelje, da se izognejo kolikor mogoče event. sporov s krajevnimi šolskimi odbori, ter da se točno držijo zakona o narodnih šolah.

Poverjeništvu UJU se pošljejo sledeči predlogi za pokrajinsko skupščino:

1. Člani učiteljskih društev naj plačujejo redno mesečno 1 Din za Učit. dom.

2. Pótni stroški delegatov za skupščine se naj plačujejo iz skupne blagajne poverjeništvu.

3. Svetolenarško učiteljsko društvo je proti obveznosti plačevanja prispevkov za pevski zbor UJU. Zadevo naj vsako društvo zase uredi.

4. Naše učiteljsko društvo zastopa mnenje, da se še nadalje prispeva za »Zvezo državnih nameščencev«, kajti samo potom skupnosti bomo dosegli to, za kar se borimo.

5. Poverjeništvu se naj uredijo po sekcijah, ki odgovarjajo banovinom.

6. Bodoči urednik »Popotnika« naj uživa popolno avtonomijo.

7. Knjige Mladinske Maticе naj izidejo v presledkih ¼ leta po 1 knjiga.

8. »Naš rod« naj izide mesečno; cena naj ne presga 2 Din. V tem znesku so vračunjene knjige Mladinske Maticе.

Poverjeništvu UJU v Ljubljani se pošlje sledeči dopis: Svetolenarško učiteljsko društvo apelira in prosi poverjeništvu UJU v Ljubljani in celjsko učiteljsko društvo, da medsebojni spor še pred pokrajinsko skupščino likvidirata, ker danes niso časi za take spore. Vsemu učiteljskemu stanu je treba, danes največ sloge in skupnosti.

II. Samoizobraževalni krožki niso delovali, ker so bili mrtvorajeno dete. — Okrajna učiteljska knjižnica je nabavila več novih knjig, v katerih bo našo naše učiteljstvo marsikatero novo in dobro misel.

III. Izvenšolsko delo: Tov. Štuhec prosi šolske upravitelje, da mu ob koncu šolskega leta pošljejo podrobno poročilo o izvenšolskem delovanju učit. na posameznih šolah.

IV. Reforma šole. Poročilo tokrat odpade.

V. Predlogi in slučajnosti: Tov. podpredsednik prosi, da naročajo šolski upravitelji vse šolske potrebščine potom Učiteljske gospodarske poslovalnice.

Namesto venca na grob umrlega tov. Kopiča se nakaže iz društvene blagajne za Učit. dom v Mariboru 200 Din.

Glede članstva učiteljstva pri Kmetijski družbi se soglasno priključi društvo sklepu učiteljskega društva za politični srez Ljutomer z dne 3. maja 1930.

Fr. Golež, podpreds. Žigart Avgusta tajnica.

+ POROČILO O ZBOROVANJU SREZKEGA UČIT. DRUŠTVA UJU — LJUBLJANA-OKOLICA — vzhodni del — dne 7. junija 1930. ob 9. uri v osnovni šoli v Mostah.

Statistika: članov je 112, navzočih 78, t. j. 69,6%.

Dnevni red: 1. »O težnjah nove šole« (pred. univ. prof. g. dr. K. Ozvalda). 2. Predlogi za pokrajinsko in državno skupščino. 3. Slučajnosti.

Tov. predsednik otvori zborovanje, pozdravi navzoče članstvo in posebej še predavatelja univ. prof. g. dr. K. Ozvalda.

G. prof. dr. Ozvald nam je v svojem predavanju: O težnjah »nove šole« podal zahteve nove šole in navedel dokaj zanimivih slučajev iz dunajskih šol. Odklanja, da bi se napravila iz nove šole šablona — ker to bi bilo silno nevarno in bi se lahko napačno raztolmačilo. Omenja, da bi se morali za vsak boden pouk zanimati starejši učitelji, zanjajo se pa v prvi vrsti mlajši.

Predavanju, ki je bilo vseskozi zanimivo, ni sledila debata — le od strani nekaterih tovarišic in tovarišev par vprašanj in razjasnitev.

Po odobravanju učiteljstva se je končno tov. predsednik iskreno zahvalil g. predavatelju za njegovo predavanje.

Nato je poročal tov. Iv. Dimnik podrobno in informativno o pravilniku k osnovnošolskemu zakonu, čemur je učiteljstvo sledilo z zanimanjem in zadovoljstvom; za kar se mu je tov. predsednik v imenu vseh prisrčno zahvalil.

Izglasovali so se sledeči predlogi poverjeništvu za pokrajinsko skupščino:

1. Društva naj prispevajo mesečno 1 Din za Učiteljski dom v Ljubljani in Mariboru. — Da!

2. Delegati naj se plačujejo iz blagajne poverjeništvu. — Da!

3. Prispevki za samoizobraževalno akcijo. — Ne!

4. Počitniški samoizobraževalni tečaji. — (Vsak na svoje stroške!)

5. Prispevki za učiteljski pevski zbor. — Da!

6. Prispevki za Zvezo državnih nameščencev. — Da!

7. Pravila centralne organizacije in število sekcij. — (Smo že glasovali in poročali).

8. Pedagoški list »Popotnik«. — Ostane!

X. pokrajinska skupščina

Udruženja jugoslovenskega učiteljstva — pov. Ljubljana.

V smislu člena 18. pravil sklicujemo X. pokrajinsko skupščino 18., 19. in 20. julija 1930. v Novem mestu v telovadnici osnovne šole.

DNE 18. JULIJA:

Ob 17. uri: Seja širjega sosveta.

1. Nagovor poverjenika.
2. Določitev odsekov in članov teh odsekov za delegacijsko zborovanje.
3. predlogi okrajnih učiteljskih društev.
4. Slučajnosti.

DNE 19. JULIJA:

Ob 8. uri: Verifikacija mandatov ob vходу v telovadnico.

Ob 9. uri: 1. Otvoritev delegacijskega zborovanja po poverjeniku Andreju Skulju.

2. Poročilo verifikacijskega odseka.
3. Izvolitev potrebnih odsekov po predlogu širjega sosveta.
4. Tajnikovo poročilo o delovanju poverjeništvu.
5. Blagajnikovo poročilo: a) račun poverjeništvu, b) račun Našega roda, c) račun Mladinske maticе, č) proračuni.
6. Naše kulturne ustanove.
7. Naše gospodarske in socialne ustanove.

Ob 15. uri: Seje odsekov.

DNE 20. JULIJA:

Ob 7. uri: Glavni cilji nove pedagogike in sredstva v njih dosego. Predava Matija Senkovič.

Ob 8. uri: 1. Poročila odsekov in debata o tajnikovem in blagajnikovem poročilu. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Resolucije.

Udruženje jugoslovenskega učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana, dne 17. junija 1930.

Andrej Skulj s. r.

poverjenik.

Rado Grum s. r.

blagajnik.

Josip Kopal s. r.

tajnik.

9. Mladinske publikacije: »Naš rod« in Mladinska Matica. — (8 številk po 2 Din).

Za državno skupščino ni posebnih predlogov.

Tov. blagajničarka ponovno opominja članstvo k rednemu plačevanju.

K temu predlaga tov. Lulik: da se vsakogar izterja potom advokata, kdor do začetka prihodnjega meseca ne plača svoj organizacijski davek.

Tov. predsednik poroča, da se vrši ogled pivovarne »Union« v torek dne 10. junija 1930. ob 15. uri, nakar zaključi zborovanje.

Kosin, preds. Anka Celnarjeva, tajnica.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA je zborovalo dne 16. junija 1930. pri Sv. Juriju na Goričkem. Navzočih je bilo 56 članov. Tovariš predsednik otvarja zborovanje in pozdravlja vse udeležence, posebno novovstopivše člane in članice. Pojasnil je vzrok sklicanja tega zborovanja pri Sv. Juriju, poudarjal je, da je udeležba na naših zborovanjih tovarišem z Lenčavske doline najtežavnejša, in da se jim nekoliko oddolžimo smo priredili zborovanje v njihovem centru. Ker ni navzoč tov. tajnik se izvoli tov. Mlekuž Zoro za zapisničarico.

Situacijsko poročilo. Tov. Hočevar poda situacijsko poročilo od zadnjega zborovanja do danes. V tem času se je vršila seja ožjega in širjega sosveta. Največjo pozornost poseveča organizacija v zadnjem času poslovniku, ki mora v kratkem času iziti. Tov. Dimnik je bil celo pozvan v Beograd, tako da imamo upanje, da se marsikaj izboljša, kar ni jasno v šolskem zakonu. Turneja pevskega zbora po Češkoslovaški je dobro uspela. Obširno poroča o izstopu celjskega učiteljskega društva iz UJU. Učiteljstvo obžaluje, da izstopa društvo iz organizacije zaradi par osebnih užaljenosti ravno v času, ko bi morali biti najbolj disciplinirani in posvečati vso pažnjo poslovniku in našim stanovskim vprašanjem, tudi tem velja oseba nič, celota vse. Sklene se predlagati, da se »Naš rod« in Mladinska Matica združita, kar bo v prid obema institucijama. — Uredništvo »Popotnika« je prevzel g. nadzornik Senkovič.

Pri blagajnikovem poročilu se je ugotovilo, da nekateri člani zelo neredno plačujejo članarino, dočim moramo mi točno obračunavati s poverjeništvom. Sklep: Kdor ne plača članarine za prvo polletje 1930. do 1. junija 1930. se mu z 1. julijem ustavijo časopisi in se ga črta kot člana društva. Tov. šolskim upraviteljem se priporoča zbiranje in skupno pošiljanje članarine.

Predavanje tov. Antauerja, ki je govoril o nazornem nauku kot osrednjem predmetu

vsega pouka na nižji stopnji, je bilo zelo zanimivo. Prečitala se je tudi učna slika »Naše sinice in vrabci«, ki jasno pojasnjuje samodelavnost učencev pri nazornem nauku. Tov. Antauerju se predsednik lepo zahvaljuje za njegov referat.

Tov. predsednik poroča obširno o UGP, o njenem pomenu za organizacijo, o njenem poslovanju, jo toplo priporoča vsem tovarišem upraviteljem. Skrbimo za naše gospodarske institucije, skrbimo za sebe.

Pri slučajnostih se je govorilo o odtgljajih za nabavljajno zadrugo in postopku za vrnitev odtgljajev. Posameznikom so se dale tudi informacije o sokolskem zletu v Beogradu.

C. Hočevar, t. č. preds. Mlekuž Zora, tajnica.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MARIBOR LEVI IN DESNI BREG je imelo svoje redno zborovanje dne 14. junija 1930. v Mariboru.

I. Vpisane članstva je 130, navzočih 78, t. j. 60%. Od 35 šol jih 9 ni bilo zastopanih po nobenem členu.

Tov. predsednik Mirko Vauda je prisrčno pozdravil vse navzoče, posebno pa nove člane našega društva, tovarišice: Danilo Černigojevo in Nado Žiherjevo iz Limbuša ter Blanko Špes-Belšak od Sv. Marka-Fram, pa tudi zastopnika pov. tov. Hrena.

II. Tov. predsednik je podal kratko poročilo o seji širjega sosveta. Prečitani in vzeti v pretres so bili došli dopisi, tihoči se raznih internih in tekočih zadev, iz katerih so zborovalci resumirali in sprejeli sledeče predloge za pokrajinsko skupščino:

1. Prispevek za Učit. dom naj znaša 1 Din mesečno.

2. Delegate plačujejo društva sama. Utemeljitev: Skupščine menjajo daljavo krajev, kjer se vrše, kar le tozadevne proračune in račune komplicira; tudi iz tozadevnih računov zadnjih 3 let vidimo, da so (vsaj v našem društvu) stroški za delegate prišli precej nižje kot se glase v okrožnici št. 880.

3. Smo za prostovoljne, ne pa za obližgatorične prispevke za samoizobraževalno akcijo. Utemeljitev: Učiteljstvo je včlanjeno v Pedagoški centrali v Mariboru, po večini naročeno na publikacije SSM in na razne druge pedagoške ter ostale revije in knjige, gmotno pa v skrajno mizernem stanju.

4. Smo proti predlogu o vzdrževanju počitniških izobraževalnih tečajev na naše lastne stroške.

5. Smo, dokler se ne izboljša naše gmotno stanje, proti obvezni članarini za pevski zbor UJU mesečno (1 Din). Damo pa radi prostovoljno nekaj iz prihrankov.

Stanovsko zavedni upravitelji(-ice) naročamo vse šolske potrebščine le potom Učit. gospodarske poslovalnice.

6. Strinjamo se s prispevki za Zvezo državnih nameščencev.

7. Smo za predlog pravil, kakor je ista sestavilo pov. UJU v Ljubljani; samo za 9 sekcij, ki bi se krile s teritorijem banovin. (Ze sklenjeno na zborovanju 8. marca t. l.)

8. »Popotnik«. — Odobravamo tozadevne ukrepe pov. UJU v Ljubljani. (Ze sprejeto na zborovanju 8. marca t. l.)

9. Mladinska Matica in »Naš rod« naj se združita. Izda naj se 8 števil »Našega roda« in ob koncu leta (zadnja 2 meseca) publikacije Mladinske Matice z mesečnim prispevkom po 2 Din.

10. Za vsa društva naj bodo obvezni pri pokrajinski skupščini z večino sprejetih sklepov, ki zadevajo le notranjo ureditev in razmah naše organizacije. V kolikor pa se s sprejetimi sklepi gmotno na novo obremenjuje članstvo, pa se posameznim društvom prepušča popolna svoboda (gospodarska avtonomnost). Edina izjema je možna namreč: Vsa društva, torej niti brez ene izjeme, so pri svojih zborovanjih soglasno sprejela kak tak sklep, ki je bil nato soglasno sprejet tudi pri pokrajinski skupščini. Majorizirati pa odslej v teh zadevah ne skušajmo več nobenega društva. Utemeljitev: Zadnja leta so bili sprejeti pri pokrajinski skupščini tudi sklepi, s katerimi se je obremenilo članstvo z novimi prispevki ter se je zato zvišala članarina. Pri nekaterih društvih teh poviškov naknadno niso sprejeli, vsled česar so bile članarine raznih društev tu in tam zelo različne. Vse to je slabo vplivalo na članstvo pov. UJU Ljubljana, zlasti v današnjem mizernem stanju našega stanu in je tvorilo v mnogih slučajih izvor sporov med društvi in poverjeništvom, kakor tudi omajalo zaupanje v vodstvo posameznih društev, kojih delovanje je zato nazadovalo.

Razen tega je bil sprejet predlog poverjenika SSM tov. Podgornika: Članarina za SSM naj se pobira redno mesečno po 3 Din z društveno članarino od vseh članov, ki izrečno te obveznosti ne odklonijo. Pri poročeni učiteljskih parih plačuje se en član. Poverjeniki ostanejo kot posredovalci med društvom in člani.

III. Za delegata za pokrajinsko skupščino so bili izvoljeni: Ivan Šeško, Franc Čiček, Irma Mežanova. Za namestnike: V. From, F. Čepe, F. Konečnikova. Za državno skupščino pa: Ivan Dšura, Vekoslav From, Irma Mežanova. Namestniki: Ivan Šeško, Josip Pur, Vilma Kožuhova.

IV. Tov. Hren je poročal o sedanji stizaciji najvažnejših členov pravilnika k zakonu o narodnih šolah, ki je izdelan in čaka samo še sankcije.

V. Med slučajnostmi se je o gorenjem poročilo, zlasti o stanarini in kurivu razvil živahen razgovor, nakar je tov. predsednik sklenil zborovanje z voščilom: Vsem prijazen odhiti v počitnicah in na vselej je še — svidenje v jeseni!

Mirko Vauda, preds. Ivan Šeško, tajnik.

+ POROČILO O ZBOROVANJU UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA SREZ LAŠKO, ki se je vršilo dne 3. junija 1930. v Laškem.

Statistika. Včlanjenih je v društvu 118 članov in članic, navzočih 72, t. j. 61%.

Situacijsko poročilo. Tovariš predsednik otvoril zborovanje s pozdravom na vse navzoče posebno pa pozdravljala se na novo pristopivši tovarišici Kmet Gabrijelo in Lađiha Anko. Iskreno pozdravi še starega učiteljskega borca in častnega člana našega društva šolskega ravnatelja Antona Gnusa, urednika »Učiteljskega Tovariša« Iv. Dimnika ter pesnika Grišev-Koritnika, čestita tovarišu nadzorniku Ljudevitu Potočniku na imenovanju za stalnega šolskega nadzornika za srez Laško.

Sledi čitanje zapisnika zadnjega zborovanja, ki se odobri. Po prečitaniu došlih dopisov je izčrpno poročal tov. Dimnik o osnutku pravilnika k zakonu o narodnih šolah. Navzoči so vzeli njegovo poročilo na znanje. Tov. predsednik se zahvali poročevalcu in poziva vse tovariše(ice) k skupnemu stvarnemu delu v okviru organizacije.

Zaradi prekratkega časa se preloži referat tov. Jesiha na eno prihodnjih zborovanj.

Tov. predsednik poda poročilo o zadnji seji širjega sosveta. Njegovemu poročilu so navzoči sledili z zanimanjem. Vodstvu organizacije izreka članstvo popolno zaupanje.

Ker ni bilo predlogov, zaključil tovariš predsednik zborovanje in otvoril redni občni zbor ter preide takoj na dnevni red. Po prečitaniu in odobritvi zapisnika zadnjega občnega zbora poda svoje poročilo tajnik tov. Jesih. Poročilo, ki se je vzelo z odobravnjem na znanje, se priključi zapisniku.

Blagajnik tov. Pleskovič je objasn timerajniško stanje z dnem 28. maja 1930. Iz njegovega poročila je razvidno, da je bilo plačujočih članov 118. Društvo je imelo 29.508,61 Din dohodkov in 21.893,92 Din izdatkov, prebitka torej 7614,69 Din. Zaostanki na članarini znašajo 720 Din, tako da znaša imovina 8334,69 Din, od katere pa odpade na šolsko matico 3000 Din, na društveni fond pa 1150 Din. Čista imovina društva bi torej znašala dne 28. maja 1930. 4284 Din. V imenu računskih pregledovalcev je poročal tov. Kalan, da so računski v najlepšem redu in predlaga blagajniku absolutorij, kar se soglasno sprejme.

Po poročilu blagajnika je bil sprejet proračun za poslovno leto 1930./31. in se je določila mesečna članarina na 19 Din za redne člane, za učiteljice poročene z učitelji pa na 9 Din.

Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik tov. Robert Plavšak, podpredsednik tov. Juro Kislinger, tajnik A. Jesih, blagajnik R. Pleskovič, tajnikova namestnica tov. Omerzova, blagajnikova namestnica tov. A. Lapornikova, v ostali odbor pa tov. L. Hofbauer, tov. Fr. Lebar in tov. V. Jurko. Namestniki: tov. L. Pirškovič, tov. A. Beg in tov. M. Sušnik. Za pregledovalca računov tov. R. Kalan in tov. T. Rasmovševa.

Delegati za pokrajinsko skupščino so: Lebar, Pleskovič, Jesih, namestniki pa: Tori, Čander in Raspotnikova.

Delegata za glavno skupščino sta Plavšak in Jesih.

Predsednik R. Plavšak se zahvali v imenu izvoljenih odbornikov za zaupanje z zagotovilom, da bo novi odbor tudi v bodoče posvečal svoje moči v dobiti učiteljstva in njegovih pravic. Šam za svojo osebo se stavlja javno vsak čas in v vsakem oziru na razpolago.

Ker je bil dnevni red s tem izčrpan, je zaključil predsednik občni zbor.

Rob. Plavšak, preds. A. Jesih, tajnik.

Splošne vesti.

— Pokrajinska skupščina. Tovariše delegate in tov. delegatke obveščamo, da smo legitimacije za vse že razposlali na tov. predsednike okrajnih učiteljskih društev. Ako jih še niso razposlali, dvignite legitimacije sami!

POKRAJINSKA SKUPŠČINA.

Prijavite takoj svojo udeležbo novomeškemu učit. društvu!

— Udeležencem pokrajinske skupščine. Avtopodjetje Kos nudi vsem udeležencem pokrajinske skupščine na progi Krško-Novo mesto in obratno 25% popusta. Avtobus vozi iz Krškega ob 7. in ob 15. uri ter pride v dveh urah v Novo mesto. Za tovariše iz Stajerske je posebno pripravna zveza, če se pripeljejo do postaje Videm-Krško z vlakom, ki pride iz Zidanega mosta popoldne ob 15. uri.

— Prijave. Vse člane UJU, ki se nameravajo udeležiti letošnjega kongresa UJU v Beogradu, se naproša, da se javijo pripadajočemu poverjeništvu zaradi stanovanja. Poverjeništa bodo poslala spiske prijavitelcev Izvršnemu odboru UJU. Del udeležencev bo nastanjen v učiteljskih domovih, drugi pa v hotelih. — Vsak udeleženec naj naznači ali pride sam, ali z družino in kje hoče prenočevati. Za one, ki se ne javijo, ne bo mogoče rezervirati prostora.

— Četrtniška vožnja za kongres UJU. Gospod prometni minister je ugodil prošnji Izvršnega odbora UJU in je izdal odlok z dne 27. junija 1930. M. S. Br. 12.495 s katerim se dovoljuje četrtniška vožnja vsem članom UJU, ki se udeležijo kongresa v Beogradu. Vozna olajšava velja od 15. do 25. avgusta. Izvršni odbor bo izdelal legitimacije za članstvo. Na podlagi te legitimacije bo kupil vsakdo pri odhodu polovični vozni listek in se bo z istim tudi vrnil, ker mu bo združenje potrdilo, da se je udeležil skupščine. Kupljeni polovični vozni listek je treba varovati.

Šolski upravitelji — poslovodje krajevnih šolskih odborov!

Poslužite se naročilnic »Učiteljske gospodarske poslovalnice« in naročite vse potrebščine za šole le potom UGP.

— Učitelji in učiteljice, ki so izdelali posredina učila, ki predstavljajo gotovo vrednost v pedagoško-šolskem ali v umetniškem oziru, naj ista pošljejo poverjeništvu UJU v Ljubljani za državno razstavo v Beogradu.

— Kaj je z revizijo uradniškega zakona? V tem oziru so informacije hermetično zaprte. Poštna organizacija je poslala v svrhu intervencij svoje zastopnike v Beograd, ki so na seji širše konference podali o tem sledeče poročilo, ki je objavljeno v »Poštnem Glasniku« z dne 1. julija 1930.: »Uradniški zakon je baje gotov in se utegne kmalu uveljaviti. Sliši pa se, da bi imela iziti samo novejša k sedanjemu zakonu, s katerim bi se uredilo samo materialno vprašanje državnega uslužbenstva na osnovi 10 plačilnih razredov.

— Nov uradniški zakon. Beograd 9. jul. z V. ministrstvu za pravosodje delajo strokovnjaki na novem uradniškem zakonu, ki mora biti konec tega meseca gotov. Sprejeta so vsa potrebna mnenja in material, tako da bo ta zakon v največji meri zadovoljil interese uradnikov. Na zakonu delajo strokovnjaki vseh ministrstev.

— Dopusti za gospodinjski tečaj v »Mladiki« v Ljubljani. Kakor smo izvedeli, ministrstvo prosvete ne dovoljuje dopustov za gospodinjski tečaj v »Mladiki«, dokler ne bo rešeno vprašanje gospodinjških šol in tečajev s posebnim pravilnikom, ki ga pripravljajo v ministrstvu.

— Verouk v narodnih šolah obvezen. Nj. Vel. kralj je na predlog prosvetnega ministra podpisal zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o osnovnih šolah. V smislu teh izprememb je verouk v osnovnih šolah obvezen za vse priznane veroizpovedi. Verouk poučujejo duhovniki, oziroma njihovi namestniki, postavlja in odstavlja pa jih banska uprava na predlog pristojne cerkvene oblasti dotične veroizpovedi. Pristojna ob-

čina lahko veroučiteljem prizna in plača primerno nagrado. Veroučitelji morajo biti jugoslovenski državljani. Če je veroučitelj za držan, ga lahko nadomešča učitelj iste vere na dotični šoli. Po predlogu pristojne cerkvene oblasti je lahko to nadomeščanje tudi stalno. Če se cerkvena oblast ne briga za verouk in ne stavi predlogov za imenovanje veroučiteljev, jih predlaga pristojna banska uprava. Na šolah, kjer je v vsakem razredu, odnosno oddelku najmanj 20 učencev iste vere in kjer pride na teden najmanj 20 učnih ur iz verouka, se lahko nastavi stalni kateheti, ki jih imenuje prosvetni minister. Vsi veroučitelji se morajo pokoravati šolskemu zakonu in redu. Minister prosvete lahko odstavi veroučitelja, če njegovo delo ne odgovarja pedagoškimi načelom ali če njegovo vedenje v šoli in izven nje ni v skladu s splošnimi cilji osnovne šole. Učni program za verouk določa prosvetni minister v sporazumu z vrhovnim predstavništvom dotične vere v državi. Za katoličane se smatra škofvska konferenca za vrhovno cerkveno predstavništvo. Cerkevne oblasti imajo pravico enkrat na leto nadzirati verouk v osnovnih šolah. Dočim je sedanji zakon o osnovnih šolah za branje verske organizacije, smejo učenci osnovnih šol odslej zopet biti člani verskih združenj svoje veroizpovedi tudi izven šole.

— Učiteljska ekskurzija, ki jo je nameraval prirediti izvršni odbor UJU v Sofijo, Carigrad in Bukarešto, se vsled nepredvidenih okoliščin ni mogla izvršiti. Vsem onim, ki so se priglasili za to ekskurzijo in vposlali 200 Din, bo ta denar vrnjen.

Šolski upravitelji in upraviteljice! Poslužite se naročilnic »Učiteljske gospodarske poslovalnice«, ki ste jih prejeli in izvršite vsa naročila le potom UGP.

— Dostop učiteljstvu kraljevine Jugoslavije na univerzo. Te dni je bil podpisan in objavljen novi zakon o univerzah, ki med drugim določa, da imajo tudi absolventi učiteljskega dostopa na univerzo. Maturanti učiteljskega, ki bodo napravili zrelostni izpit z odličnim ali prav dobrim uspehom, bodo z odobritvijo fakultetnega senata filozofske fakultete lahko sprejeti za redne slušatelje za pedagoško skupino predmetov

— Novomeško učiteljsko društvo prosi vse one člane(ice), ki kljub vsem opominom morda še niso poravnali društvenih obveznosti, da store to takoj, ker bo društvo sicer neljubu primorano zapadle zneske izterjati in to nepopustljivo in nepreklicno. Pri poverjeništvu društvo ne more poravnati članarine, ker nam društveniki dolgujejo nad štiri tisoč dinarjev. Nekateri za več let nazaj. Primorani smo poslednjič apelirati na stanovsko zavest. Če bodo stroški nenadno narasli — brez zamere! — Odbor.

— »Popotnik« 9. in 10. številka je izšla.

— P. n. ocenjevalec »Naše prve knjige«. Iz »Učit. Tovariša« vidim, da se je skoro v vseh učiteljskih društvih ljubljanskega poverjeništa UJU razpravljalo o praktični uporabnosti »Naše prve knjige«. Ker mi je mnogo na tem, da zberem čim več mišljenj o tej knjigi in jo za prihodnje izdajo izpopolnim, prosim vse cenj. tovariše(ice), ki so poročali o svoji rabi te knjige, da mi pošljejo svoja poročila. Hvaležen pa bi bil sploh vsem, ki so knjigo rabili, da mi vsaj v kratkem zapisku pošljejo svoje mišljenje o uporabnosti knjige kakor tudi svoje nasvete, kaj in kako mislijo, da naj se knjiga popravi. — Pavle Flerč, Beograd, Nebojšina ulica 30.

— Društvo učiteljic v Ljubljani. Odborova seja se bo vršila v torek dne 15. julija t. l. ob 9. uri pri poverjeništvu v sobi Mladinske Matice. Vabljeni se vse tovariše ožjega in širjega odbora — in tudi one, ki se zanimajo za naše delovanje. — Tajnica.

— Maturanti leta 1915. mariborskega učiteljskega. Po naročilu nekaterih tovarišev vabim vse tovariše maturante mariborskega učiteljskega l. 1915. na prijateljski sestanek petnajstletnice mature na dan 2. avgusta 1930. v Mariboru. Tovariši, zberimo se kolikor nas je še ostalo, da se po dolgih letih prijateljsko pogovorimo in zbijamo spomine na lepa dijaška leta. Vabim tudi tovariše, ki so zaradi vojnih razmer maturirali ali preprej ali pa tudi pozneje. Oglasite se vsi in sporočite Vaše želje, da zamorem sestaviti natančnejši program. Obvestite tudi tovariše, ki službujejo izven mest ožje domovine in ne bodo čitali tega poziva. — Ciril Hočevwar, Krog, p. Murska Sobota.

— Uradniški dom v Ljubljani. Zgradba stanovanjske hiše Hranilnega in posojilnega konzorcija v Ljubljani. Na seji ljubljanskega občinskega sveta dne 13. junija je bil sprejet sklep, da občina prevzame jamstvo za posojilo v znesku 3 milijonov dinarjev »Hranilnemu in posojilnemu konzorciju« za zgraditev stanovanjske hiše. Na parceli v Gajevi ulici, katero je kakor znano, po prizadevanju naše Zveze pridobil imenovani konzorcij od mestne občine za zelo nizko ceno pod pogojem, da se na tem stavbišču sezida »Uradniški dom«, namerava namreč konzorcij zgraditi stanovanjsko hišo s poslovnimi lokali. Hranilni in posojilni konzorcij, ki šteje 954 zadružnikov, je namreč zaprosil mestno občino, naj prevzame jamstvo za gradbeno posojilo, kar mu je bilo tudi dovoljeno s pogojem, da se posojilo vključi v celjši knjigi in ob običajnih jamstvenih obvezah. — »Naš Glas«.

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Izredni občni zbor Zveze državnih nameščencev.

Dne 18. junija se je vršil v beli dvorani hotela Union izredni občni zbor Zveze državnih nameščencev in upokojenec v Ljubljani, ki so se ga udeležili zastopniki vseh pri Zvezi včlanjenih strokovnih organizacij.

Predsednik izrednega občnega zbora, častni član Zveze g. Makso Lilleg otvoril občni zbor s prisrčnim pozdravom vsem navzočim ob 19. uri ter predlaga naj se odpošljejo štiri brzojavke, ki so bile natisnjene v predzadnji številki »Učit. Tovariša«.

Načelnik Lilleg poda v daljšem stvarnem izvajanju vzroke, ki so dovedli do sklicanja izrednega občnega zbora. Predvsem je bil izredni občni zbor potreben zato, da se izpopolnijo odborniška mesta, ki so se izpraznila zaradi izstopa organizacij nižjih uslužbenecv. Da bi Zveza dala priliko do zopetnega sodelovanja zastopnikov nižjih organizacij, je šla do skrajne meje možnosti. Posebni odsek je zaradi ugleditve nastalih razmer porabil vsa sredstva, ki pa so jih nižji uslužbeneci a limine odklanjali. Kakor vidimo so njih zastopniki tudi danes izostali in niti ena izmed njihovih organizacij reagirala na nadvse vljudna Zvezina vabila. Vsak razlog, da so obrnili nižji uslužbeneci Zvezi hrbet, je odpadel, ker je prejšnji načelnik Zveze, kateremu je nižje uslužbenstvo v glavnem naprtavalo razlog za svoj izstop, podal že takoj po izvolitvi ostavko na odborniško mesto. Odbor Zveze ne more prevzeti nadaljnje odgovornosti ter apelira na današnji izredni občni zbor, naj da novemu odboru potrebne smernice za njegovo nadaljnje delovanje.

K 2. točki dnevnega reda poda g. Joža Bekš naslednje tajniško poročilo:

»K besedam gospoda predsednika današnje izrednega občnega zbora nimam mnogo dodat. Ze na rednem občnem zboru dne 28. aprila t. l. je bila opažati pri zastopnikih nižjih državnih uslužbenecv neka nervoznost, čije posledice so se pokazale v organiziranem kolektivnem izstopu vseh njihovih organizacij, ki je sledil nekaj dni za tem občnim zborom.

V svojem poročilu dne 27. aprila sem izrečno naglašal, da je sprič novih državno-političnih razmer v naši državi in že podanih dokazov od strani vlade ugotovljeno, da se problem vseh državnih nameščencev obravnava na merodajnih mestih z mnogo večjo uvidevnostjo in z večjim umevanjem za socialno pravičnost nego kdajkoli prej v dobi parlamentarnega sistema. Nisem tega podarjal brez tehtnih razlogov, kakor tudi nisem brez razloga trdil, da je baš v sedanjih časih močna in edinstvena organizacija več kot potrebna. Gospodje nižje državni uslužbeneci so odločili drugače.

Glavna naloga sedanjega odbora je bila, da v prvi vrsti ustvari med člani svojega odbora tisto harmonijo, ki je za razvoj resne organizacije brezpogojno potrebna. Posebni odsek Zvezinega odbora se je sicer te naloge z vso vestnostjo oprijel, imel pa žal ni nobenega uspeha. Vsi predsedniki organizacij nižjih uslužbenecv so prejeli od tega odseka vljudno vabilo na neobvezni razgovor za 20. maj, na katerem naj bi se ugodila vsa pota za nadaljnje skupno iskreno delovanje. Ne da bi kdo izmed povabljenih gospodov svojo neudeležbo opravičil, je ta sestanek ostal brez uspeha. Odsek je šel še dalje. Ko s predsedniki posameznih organizacij ni bilo mogoče navezati potrebnega stika niti na ta niti na drug način, se je Zveza kot zastopnica enotnega organiziranega aktivnega in upokojenega državnega uslužbenstva odločila sklicati ponovni sestanek vseh predsednikov in tajnikov organizacij državnih nameščencev in upokojenecv Dravske banovine, ki se je vršil dne 30. maja t. l. Tega sestanka se je udeležilo poleg drugih tudi 5 zastopnikov organizacij nižjih uslužbenecv, ki pa od svojih odborov niso imeli formalnih pooblastil za kakršnokoli odločitev. Da ne bi organizacije nižjih uslužbenecv prej ali slej očitale Zvezi nelojalnost, se je ta sestanek odločil za sklicanje današnjega občnega zbora, na katerem podajo vsi na rednem občnem zboru dne 30. aprila izvoljeni odborniki — kolikor jih je pač še ostalo — svojo ostavko. S tem ukrepom je Zveza posvedočila organizacijam nižjih uslužbenecv vso iskrenost in skrajno pripravljenost sodelovati z njimi v bodoče. V vabilu, ki smo ga poslali za današnji izredni občni zbor, smo tem organizacijam izrečno povedali, da jih Zveza zopet sprejme kot članice, če prijavijo svoj pristop vsaj do 15. t. m. Izvemš eno organizacijo, ki pa ima za člane tudi uradnike, na to naše tovariško vabilo ni reagirala nobena druga.

Zvezino glasilo je o tem nerazumljivem pokretu nižjih uslužbenecv dovolj pisalo in zlasti naglašalo, da za par voditelji še ne stoji ostalo članstvo, ki misli s svojo glavo in preudarja z lastnim razumom. Naloga izrednega občnega zbora je, da da novemu odboru potrebni impulz za nadaljnje uestjevanje ter ustvari temelj, na katerem bi Zveza mogla razvijati svojo samo navidezno in začasno oslabilno življensko silo event. tudi v drugačni smeri. Izstop vseh organizacij nižjih uslužbenecv pa naj bi bil prihodnjemu Zvezinemu odboru resen memento pri nadaljnji njegovi taktiki.

Zveza je ob nič manjših periodičnih pretresljajih pred kratkim dovršila deseto leto obstoja. Z združenimi močmi vseh resnih delavcev, ki čutijo z njo resno in odkrito, se ji za njen obstanek tudi v prihodnje

Upravitelji in upraviteljice! Ko boste naročali šolske potrebščine, naročite vse le potom Učiteljske gospodarske poslovalnice!

